

Η ΔΑΙΜΟΝΙΣΜΕΝΗ

ΘΑΝ αἱ οἰκοκυραὶ αἱ καθήμεναι παρὰ τὸν οὐδὸν τῶν πενιχρῶν οἰκίσκων τῶν, νήθουσαι ἡ πλέκουσαι καὶ συνδιαλεγόμεναι, ἤκουσαν τὸν κχώδωνα τοῦ γειτονικοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας νὰ σημαίνῃ ὅχι μονά (τὴν λέξιν ἀπεθησαύρισε καὶ ὑπεμνημάτισεν ὁ Λασκαράτος εἰς τὸ Ληξοῦρέ του) ἀλλὰ διπλοκάμπανο, ἐνῷ δὲν ἔξημέρωνε καμμία ἐπίσημος ἕορτή, συνεταράχθησαν καὶ ἐσταυροκοπήθησαν.

— 'Η παράκλησι! ἐψιθύρισαν ἀναμεταξύ των!

— Ναι, ἡ παράκλησι γιὰ τὴ ζουρλή.

— 'Ακόμη δὲν θέλει νὰ σύγηρ διρισκατάρατος!

— Θὰ φύγηρ, τί θὰ κάμη!... 'Η χάρη τῆς Παναγίας θὰ τὸν ζεματίσῃ!

Καὶ μετά τινας ἐμπτυσμούς, ἀπευθυνομένους πρὸς τὸν τρισκατάρατον καὶ μετὰ νέα γενναῖα σταυροκοπίματα, αἱ γειτονισσαὶ, δῆσαι δὲν εἶχον ἄμεσον καὶ κατεπείγουσαν ἐργασίαν, ήτοι μέσθησαν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἀκολουθίαν τὴν τελούμενην εἰς τὸν ναόν, δῆστις καίπερ ιδιωτικός, ἐχρησίμευεν ὡς ναὸς ἐνοριακός.

"Ηδη κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ δειλινοῦ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς συνήθως ἐσημικῆς, τίς ἐπεστρωμένης κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν, δῆσας δῆλαι αἱ ὁδοὶ τοῦ Ἀργοστολίου, διὰ χαλίκων αἰχμηρῶν, στερεῶς συνηρμοολογημένων, προστήρχοντο οἱ πιστοὶ ὅχι μόνον ἐκ τῶν παρακειμένων συνοικιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀπωτέριων τῆς πόλεως, γραῖαι φιλόθηροι μὲ τὸ λευκὸν μανδύλιον εἰς τὴν κεφαλήν, ἀρχόντισσαι μὲ πολυτελῆ ἐνδυμασίαν, ἀνθρώποι τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνεπιυγμένοι καὶ ἐπιστήμονες, καὶ νέοι προσέτι κομψεύομενοι, ἐλκυόμενοι ἐκ τῆς συρροῆς. Διότι εἶχε διαδοθῆ καθ' ἄπασαν τὴν πόλιν τὸ συμβαῖνον ἐκεῖ τεράστιον. 'Η Ἀγγέλικα, μία νεαρά γυνὴ ἔγγαμος, εἶχε δαιμονισθῆ πρὸ τινῶν ἡμερῶν. Τὸ φαινόμενον δὲν ἦτο σπάνιον, διότι τὰ τοιαῦτα παθήματα ἐπεπόλαζον εἰς τὴν νῆσον κπὶ ἡ ἐν 'Ομαλοῖς μονὴ τοῦ πολιούχου Ἀγίου Γερασίμου, δῆστις κατὰ τὸ του «ρῶννυσι τοὺς νοσοῦντας, δαιμονοῦντας ἵταται». ἐπληροῦτο πολλάκις ὑπὸ ταλαιπώρων πλασμάτων, πειραζομένων ὑπὸ ἀκαθάρτων πνευμάτων. Καὶ ὡς οὐδὲ μὴ ἤρκει τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τὸ ἔγχωριον, ἐγένετο καὶ ἔξωθεν εἰσαγωγή, κομιζομένων πάντων τῶν πασχόντων ἐκ τῆς ἀπέναντι Στερεᾶς καὶ Πελοποννήσου καὶ τῶν γειτονικῶν νήσων. Καὶ ἐπληροῦτο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἱερουργίας θορύβου καὶ φωνῶν τὸ ιερὸν τέμενος. Καὶ τὰ ἀτυχῆ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τὰ εἰς τὴν ἔξουσιαν τοῦ δαιμονος παραδεδομένα, δεσμευμένα πολλάκις διὰ σχοινίων ἢ δι' ἀλύσεων, λιπόσαρχα, μεμωλωπισμένα, μὲ δψειν ἡλλοιωμένην, μὲ ὀφθαλμούς βλοσυρούς καὶ ἀγριω-

πούς, συνεταράσσοντο. ήσπαιρον, ήσχημόνουν, ἀπέτεινον φρικώδεις βλασφημίας καὶ αἰσχροδογίας κατὰ τῶν παρεστώτων, κατὰ τοῦ ἱερέως, κατ' αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἀγίου, διὰ ἀπεκάλυψεν Καψάλην — διότι ἡ ὁράτια του χάρις κατέκαιε τὰ πονηρὰ πνεύματα — ἐνῷ ὁ ἵερεὺς ἀπτόητος ἔξηκολούθει ν' ἀναγινώσκῃ ἐπ' αὐτῶν τὰς ἱερὰς εὐχάριτας, η̄ νὰ ἐπιθέτῃ ἐπ' αὐτῶν τ' ὅχραντα μυστήρια. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τῆς φρενοθλαβείας τῆς εἰρημένης γυναικίδος ἦτο ἀληθῶς παράδοξον, διότι αὐτὴ ἡ ὁμαλής ράπτρια μᾶς τῶν ἀποκέντρων συνοικιῶν τῆς πόλεως, ὥκούσθη φθεγγομένη ἀπταστον ἀγγλικὴν γλῶσσαν, πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν τῶν παρεστώτων τῶν ἀγνοούντων τὰ παράδοξα φαινόμενα, ἀτινα παρουσιάζουσι κακότε αἱ ἔξι ύστερισμοῦ πάσχουσαι γυναικεῖς κατὸ τὸν παροξυσμὸν τῆς παθήσεώς των. Ή φύμη δὲ μεταδόσασα τὸ ἀπίστευτον γεγονός, παρεκίνει πολλοὺς νὰ σπεύσωσιν ἐκ περιεργείας, ἐκ δυσπιστίας, ἐκ τῆς μυστηριώδους τέλος ἐλέεως, ἣν ἔκαστε ἐπὶ τῶν ἀπλοϊκωτέρων ιδίως ψυχῶν πᾶν ὑπερφυσικὸν φαινόμενον.

* *

Ο μικρὸς καὶ ἀπέριττος ναὸς τῆς Παναγίας, κτῆμα τῆς οἰκογενείας Χ., ἔδριθεν ἤδη πιστῶν. Ἐπλεόναζεν ιδίως τὸ γυναικεῖον φύλον, συναχθὲν ἀπὸ τὴν συνοικίαν καὶ ἀπὸ τὰ πέριξ καὶ συνωστιζόμενον εἰς τὸν γυναικῶντην καὶ εἰς τὰ παὶς τὸν νάρθηκα στασίδια. Τὰ φῶτα τῶν ἀιγαίνων κηρίων καὶ τῶν κανδήλων τῶν κρευαμένων πρὸ τοῦ τέμπλου, ὃν τὸ φῶς καθίστατο ὄλονεν ἡσωρότερον ἐντὸς τοῦ σκιάφωτος, ἀντηνακλᾶτο θαμβόν ἐντὸς τῆς στήλης τῶν ζωηρῶν χρωμάτων τῶν ἀπειροτέχνων εἰς χόνων. Ο θρόνος, ἔφρυμον καὶ βαρὺ κατασκεύασμα ἐκ ξύλου ἐπιχρύσου, εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ κείμενος, ἐβάσταζε τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, μαυρισμένην ἐκ τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν δόξων μὲ στεφάνην ἐξ ἀργύρου περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς τε καὶ τοῦ θείου παιδίου, διέκρατει εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ μὲ πλουσίαν ὑποκάτω παράταξιν ἐνωτίων χρυσῶν, καρφίδων, ἀλύσεων, Φελλίων, κοσμημάτων χρυσῶν παντοίων καὶ πλακῶν μικρῶν ἀργύρου, ἐφ' ᾧ ἡσαν ἀποτετυπωμέναι χεῖρες καὶ πόδες καὶ ὄφθαλμοι, ἀφιερώματα τῶν πιστῶν, ἀντιπροσωπεύοντα ἴσαριθμους θαυματουργούς ιάσεις. Ἀπὸ τῶν δοκῶν τῆς γυμνῆς καὶ ἀνωρόφου στέγης τρεῖς κατέρχοντο διὰ σχοινίων δεδεμένοι πολυέλαιοι, ἐξ αὐτῶν δὲ ὁ μεσαῖος, ὁ ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου κρεμάμενος, κρυστάλλινος, μὲ διπλῆν στεφάνην λαμπτέων κεκοσμημένων φίλοκάλως διὰ λεπτῶν ταινιῶν χρωματιστοῦ χάρτου, μὲ πλούσιον διάκοσμον χροσσῶν καὶ ρόμβων ύπαλινων, ἐπὶ τῶν πρισμάτων τῶν ὁποίων ἐπολλαπλασιάζετο ἰριδόχρους τὸ φῶς τῶν κηρίων, μὲ τὰ ἔξαρτώμενα ὑπ' αὐτὸν λεπτὰ φύλλα ἐπιχρύσου χάρτου, τὰ παράγοντα ἀρμονικὸν θροῦν εἰς πᾶσαν πνοὴν ἀνέμου, ἷτο τὸ ἔγκαλλόπισμα τοῦ ναοῦ καὶ τὸ καύχημα τῶν ιδιοκτητῶν του.

Ο ἵερεὺς, ὁ παπᾶ Στάθης, ὁ φημιζόμενος ὡς εἰδικὸς καὶ πεπειραμένος περὶ τοὺς ἔξορκισμούς, μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει ἀνοικτὸν τὸ Εὔχολόγιον καὶ μὲ τὴν ἄλλην ἐστήριζε τὴν ἄκρων τοῦ ἐπιτραχηλίου του ἐπὶ τῆς πασχούσης. Συνεσπειρωμένη παρὰ τὸν θρόνον ἡ ἀτυχὴς νεαρὰ γυνή, ὡχρά, μὲ ὄφθαλμους κοίλους καὶ ύελώδεις, συνεταράσσετο ὑπὸ σπασμῶν, ἔξε-

φερεν ἔστιν δὲ ἀνάρθρους φωνάς, καὶ περιέφερε κύκλῳ τὰ βλοσυρὰ αὐτῆς βλέμματα· ὅσάκις δὲ ταῦτα συνήντων φυσιογνωμίαιν τινὰ γνωστήν, τότε ἡ φρενοβλαβής ἀπήνθυνε πρὸς τὸ γνώριμον αὐτῆς ἀτομον τράσεις ἄλλοτε μὲν ἀσυναρρήτους, ἄλλοτε δὲ ὑθριστικὰς ἢ περιεχούσας ὑπαινιγμοὺς ὡς καὶ ἐλέγχους περὶ ἀποκρύψων πράξεων ἢ περὶ πραγμάτων γνωστῶν εἰς μόνον τὸν πρὸς δὲν ἀπηνθύνετο. Καὶ τότε ἥκουετο εἰς τὸ ευσεβὲς ἀκροατήριον παρατεταμένος ψίθυρος θαυμαστοῦ καὶ τριμου καὶ τὰ σταυροχοπήματα ρογδαῖα διεδέχοντο ἄλληλα καὶ εἰς τὸ ἐπιτεινόμενον ὅλονὲν ἐν τῷ ναῷ σκιόφως τῆς φθινοπωρινῆς ἡμέρας διεκρίνοντο χεῖρες ἀδιακόπως κινούμεναι καὶ πρόσωπα περιιδεῖ κύπτοντα ἐν κατανύξει.

Τότε δὲ ὑπέρ τὸν ψίθυρον τῶν εὐσεβῶν ἀναφωνήσεων καὶ ὑπὲρ τὸ μογιλάλον ἀνάγνωσμα τῶν εὐχῶν, τὸ ὁποῖον ἐξήρχετο ὡς μονότονος βόμβος ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Ἱερέως, ἀντίχει ὡς κραυγὴ νικητήριος, ὡς παιὰν νίκης καὶ θριάμβου ἢ τραυλὴ γεροντικὴ φωνὴ τοῦ κτήτορος τοῦ ναοῦ, τοῦ συμπαρισταμένου καὶ ψάλλοντος ἐρρίνως παρὰ τὸν θρόνον τῆς Θεομήτορος ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ βιβλίου τὸ τροπάριον : «Θεοτόκε, ἡ ἐλπίς, πάντων τῶν Χριστιανῶν ! ..»

* * *

Περίεργος ἀληθῶς τύπος ὁ ἴδιοκτήτης αὐτὸς τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας, ὁ ἀφελῆς γέρων Μαράκης, εἰς τῶν ἴδιορρύθμων ἐπτανησιακῶν χαρακτήρων, οὓς εἶχε δημιουργήσει καὶ διαμορφώσει ἢ ἴδιαιτέρα τεῦ τόπου πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἴστορία, οἱ τελευταῖοι ἀντιπρόσωποι τῶν ὅποιων ἐξέλιπον πρὸ δύο ἥδη γενεῶν, ἔξαφανισθέντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπιθληθείσης ἐκ τῶν νέων πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ὅρων ἀχάριτος ὅμο μορφίας.

Παιδεύσεως μετριωτάτης, ἀνατραφεὶς ἐν στενῷ κύκλῳ ἵδεων, ὅπως οἱ πλεῖστοι τῶν ἑαυτοῦ συμπολιτῶν ἀνετρέφοντο τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, ἐμπεποτισμένος μέχρις ὅτεών διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνῆκεν, ἐννόει νὰ τηρήσῃ αὐτὰς μέχρι κεραίας καὶ νὰ παραδώσῃ τὴν παρακαταθήκην των ἔθικτον καὶ ἀκήρατον εἰς τοὺς ἀπογόνους των. Μὲ τὰς τότε προκυπτεύσας καὶ διαδιδομένας τὸ πρῶτον νεωτέρας θεωρίας περὶ ἐλευθερίας καὶ ἴστρητος ἀπετροπιάζετο νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐλαχίστην συνθηκολογίαν καὶ συγκατάβασιν. Πιστὸς εἰς τὰ ἴδιανικά του, ἔχρινεν ὡς ἀπαράγραπτα καὶ ἀπαραμείνατα τὰ δικαίωματα τῆς ἀρχοντικῆς τάξεως, εἰς ἣν ἀνῆκε καὶ ἀδιαφίλονείκητον τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆς ἐπὶ πασῶν τῶν ἄλλων. Τὸ ἀπολυταρχικόν του φρόνημα ἔξεδηλοῦτο κυρίως, ἐλάμβανε μορφὴν καὶ ὑπόστασιν διαγεγραμμένην εἰς τὸν τρόπον, μεθ' οὐ διηγήσυνε τὸν οἰκόν του, τὰ κτήματά του, πάντα τὰ ἑαυτοῦ. Ὁ συνταγματικὸς χαλινὸς ἦτο ἄγνωστος· ἡ βάσις τῆς κυβερνήσεως ἦτο ἡ τυφλὴ ὑπακοή. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ναὸς τῆς Παναγίας ἦτο κτήμα του, ἐφήρμοζε καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἴδιον τῆς διοικήσεως σύστημα. Ὁ ναὸς ἦτο ἴδικός του ἀποκλειστικῶς· ἦτο Cabella, ὡς ἐλέγετο ἴταλιστι, ἴδιοκτητος τουτέστι εὐκτήρος οἰκος, οίον συνειθίζον νὰ ἔχωσι τότε αἱ εὔποροι εὐγενεῖς οἰκογένειαι συντηροῦσαι αὐτὸν ἐξ ἴδιων· ἐξ ἀνοχῆς ἐπέτρεπε νὰ ἔκκλησιάζονται οἱ περίοικοι, ἀλλ' οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶχε δικαίωμα τοῦ συναδέλφου, ὅπως εἰς ἄλλους ναούς, τὸ δικαίωμα τῆς ἱεροτελεστίας, τὸ δικαίωμα τοῦ θαπτικοῦ, ἦτοι τοῦ ἐνταφιασμοῦ

αὐτοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἀνήκοντα πάντα ταῦτα ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἴδιοντα. Αὐτὸς ἡτο ὁ κύριος, αὐτὸς ὁ ἄρχων· ἡτο καὶ νεωκόρος καὶ ψάλτης καὶ ἐπίτροπος καὶ ἐπιμελητὴς ταῦτογράνως· ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡτο δεσπότης ἀπόλυτος. Ὁ ἐφημέριος, ὁ διάκυνος, ὁ ψάλτης, ὁ κωδωνοκρούστης ἥσαν μισθωτοί του· ἔπειτε νὰ ὑποτάσσωνται τυφλοῖς ὅμμασιν εἰς αὐτὸν· ἡδύνατο ἂν ἥθελε νὰ κλείσῃ τὸν ναὸν· ἡδύνατο νὰ διακόψῃ τὴν Ἱεροπραξίαν εἰς τὸ μέσον καὶ ν' ἀποπέμψῃ καὶ ἱερεῖς καὶ ἐκκλησιαζομένους· ἡ ἐπικυριαρχία του ἐκετείνετο ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κωδωνοτασίου μέχρι τῆς σκευοθήκης του Ἱεροῦ Βῆματος. Ἐπετέρεις καὶ ἐπηγγύπτει ἐπὶ πάντων κυριαρχικῶς· Ἐπέπληττεν αὐτηρῶν τὸν ψάλτην ὄσάκις ἐνόμιζεν δι: ἡτο παρά: ονος. Διηγήστετε τὰ κηρία, ἔσθυντε τὰς κανδήλας· ἐπείθαλεν αὐτηρῶς· σιγὴν μετὰ δριμειῶν ἐπιπλήξεων εἰς τὰς τυχέν ψιθυριζόύσας ἐν ὦρᾳ Ἱερουργίας γυναικας. Ὁσάκις δὲ αἱ μάγκας ἡ νέοι φιλοπατίγμονες ἔκ τε τῆς συνοικίας καὶ ἐξ ἄλλων συνοικιῶν ἐπίτηδες συνέρρεον κατὰ τὰς μεγάλας ἀκολουθίας καὶ ἐπίτηδες προέβαινον εἰς ἀτάκτημά τι διὰ νὰ προκαλέσωσι τὴν ὄργην τοῦ Μαράκη, οὗτος ἐρεθίζομενος διέτασσε νὰ διακοπῇ ἡ Ἱερουργία καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τ' ἀρχοντό πουλα, ἥρχιζε κατ' αὐτῶν γεγωνιά τῇ φωνῇ τὸν ἔξιψαλμον ἐναντίον τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς κακοηθείας των, προφέρων ἐνίστε καὶ φράσεις τόσον ἐσπεργμένας, ὥστε ἡδύναντο νὰ ἐρυθριάσωσιν ἐξ ἐντροπῆς τὰ χλωμὰ πρόσωπα τῶν ἀγίων τοῦ εἰκονοτασίου.

"Ολοι ἔτρεμον ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ κράτος του. "Ολοι ἔπειτε νὰ είνε νόπεταγμένοι. Κοὶ αὐτοὶ εἰς ἄγιοι, αὐταὶ αἱ ἱεραὶ εἰκόνες ἥσαν μὲν σεπταὶ δι: αὐτόν, ἀλλὰ ἥσαν καὶ αὐταὶ τρόπον τινὰ ὑποτελεῖς του, ἥσαν ἀντικείμενα ἀνήκοντα εἰς τὴν κυριότητά του. Καὶ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων ἐορτῶν, ὅταν τὰς ἐστόλιζε μὲ πλέγματα δάφνης καὶ μυρσίνης ὄλγυρα, διὰν ἀνῆπτε τὰ μεγάλα κηρία τῶν μανουσαλίων καὶ ἔκρεμα εἰς τὴν θέσιν τῶν ὀρειχαλκίνων τὰς ἀργυρᾶς κανδήλας ἐπιμελῶς ἐστιλθωμένας, ἐνῷ ἡσπάζετο μὲ σέβας τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, ἔρριπτε ταυτογράνως ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων βλέμμα προστατευτικῆς ἐπάρσεως.

"Ετερον γνώρισμα χαρακτηριστικὸν τοῦ πρεσβύτου ἡτο ἡ αὐστηρὰ αὐτοῦ προσήλωσις εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς οἰκονομίας. Ἡ ο τόσον περιβότος διὰ τὴν φειδῶ του, ὥστε ἐλέγετο περὶ αὐτοῦ διὲ δὲν ουνειθείε εἰς τὰς γραφομένας παρ' αὐτοῦ λέξεις νὰ θέτῃ τόνους καὶ πνεύματα, δχι τόσον διότι οἱ ὀρθογραφικοὶ κανόνες ἥσαν παντελῶς ἀγνωστοι εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διότι, καθὰ ἔλεγεν ὁ ἕδιος· «δὲν ἥθελε νὰ τὰ μάθῃ ἐλαττώματα». Το σύστημα τοῦτο τῆς αὐστηροτάτης φειδοῦς ἐφημέριος καὶ ἐνὶ διὸ τοῦ ναοῦ ἀπαρεγκλίτως· Ἐπέπληττε τὸν κωδωνοκρούστην ὄσάκις ἔχρους μὲ πολλὴν σφοδρότητα των κώδωνας, διότι ἐφοδεῖτο μήπως ὁ κώδων ραγίσῃ. Ὁργιζετο διὰν ὁ ψάλτης παρέτεινεν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν ψαλμῳδίαν, διότι κατηναλίσκετο εἰς μάτην κηρὸς καὶ ἔλαιον. Ἐγέγγυεν διὰν ὁ ἱερεὺς ἔκαιε πολὺν λιθανωτὸν εἰς τὸ θυμιατὸν ἡ ἔκποτε μεγαλέτερα τοῦ ἀσυνίθους τὰ τεμίχια τοῦ ἀντιδώρου. Μὲ ἐν μαχαίριον ἀπέξεεν ἐπιμελῶς τὸν ἀναλυόμενον κηρόν, τὸ στάλαμμα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἡ ἀπὸ τῆς βίσσεως τῶν κηροπηγίων καὶ τὸ ἐψύλαττεν. Ἐπρόσεχε νὰ βίλη τόσον ἔλαιον δσον ἥρκει εἰς τὰς κανδήλας, καὶ κάποτε εἰς τὰς μικρὰς νυκτερινὰς ἀκολουθίας, σταυροκοπούμε-

νος μέν, ἔσθυνεν οὐγ_ήτετον τὸ ἐν τῶν δύο κηρίων πρὸ ἑκάστης τῶν ἀγίων εἰκόνων μὲ ἔκφρασιν φυσιογνωμίας ἀρκετὰ εὔγλωττον, ήτις ἔλεγε πρὸς τὸν ἄγιον ὅτι μὲ ὅλον τὸν πρὶς αὐτὸν σεβασμὸν, δὲν ἦτο ὅμως καὶ σωστὸν νὰ γίνεται σπατάλη!...

“Η Ἱεροτελεστία εύρισκετο περὶ τὸ τέλος. ‘Οἱ Ἱερεὺς ἀπήγγειλεν ἥδη μὲ φωνὴν ἐντονωτέραν τοὺς ἔξορκισμοὺς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὃν ἑκάστη περικοπὴ διέσπειρε τὴν φρίκην καὶ τὸ δέος εἰς τὸ ἀκροατήριον.

“Ορχίζω σε, πνεῦμα ἀκάθαρτον κατὰ τοῦ Θεοῦ Σαβαὼν καὶ πάσης στρατιᾶς ἀγγέλων Θεοῦ Ἀδιναῖ, Ἐλωί. Θεοῦ παντοκράτορος, ἔξελθον καὶ ἐπαναχώρησον ἀπὸ τῆς δουλῆς τοῦ Θεοῦ!..”

— Κύριε ἐλέόσον! ἐδόξα ἐν χορῷ καὶ ἐν κατανύξει τὸ ἀκροατήριον.

— Φοβήθητε, ἔξηκολούθετε: κατόπιν ὁ Ἱερεὺς, φύγε, δραπέτευσον, ἀναχώρησον, δαιμόνιον ἀκάθαρτον καὶ ἐναγές, καταχθόνιον, βύθιον, ἀπατηλόν, ἄμορφον, θεατὸν δι’ ἀναιδείαν, ἀθέατον διὰ τὴν ύπόκρισιν, ὃπου ἂν τυγχάνῃς, ἢ ἀπέρχῃ. ἢ αὐτὸς εἰς ὁ Βεελζεθούλ. ἢ κατασχών, ἢ δρακοντοειδής, ἢ θηριοπρόσωπος ἢ ὡς ἀτμὸς, ἢ ὡς καπνὸς φαινόμενος, ἢ ὡς ἄρσεν ἢ ὡς θῆλυ, ἢ ὡς ἐρπετόν, ἢ ὡς πετεινόν, ἢ νικτολάλον, ἢ κωφόν, ἢ ἄλαλον, ἢ ἐκφοδοῦν ἐξ ἐπιδρομῆς, ἢ σπαράσσον, ἢ ἐπιθυμεῦν, ἢ ἐν ὕπνῳ βαρεῖ, ἐν νόσῳ, ἢ ἐν μαλακίᾳ, ἢ ἐγέλωτι ρέμδον, ἢ δάκρυα φιλήδονα εμποιοῦν. ἢ λάγην, ἢ δυσωδεῖς, ἢ ἐπιθυμητόν, ἢ ὥδονικόν. ἢ φαρμακόφιλον, ἢ ἐρωτουμανές, ἢ ἀστρομαγικόν, ἢ ἐνοικηματικόν. ἢ ἀναιδές, ἢ τιλόνεικον, ἢ τῇ σελήνῃ ἀναλλοιούμενον, ἢ χρόνῳ τινὶ συντρεπόμενον, ἢ ὅρθρινόν, ἢ μεσημβρινόν, ἢ μεσονυκτικόν, ἢ ἀμρίας τινός, ἢ χυγῆς, ἢ αὐτομάτως συνήντησας, ἢ ἐπέμφθης ὑτό τινος, ἢ προσπελάσης ἄφνω, ἢ ἐν θαλάσσῃ, ἢ ἐν ποταμῷ, ἢ ἐπὶ γῆς, ἢ φρέατος, ἢ κρημνοῦ, ἢ ἐν λάκκου, ἢ λίμνης ἢ καλαμῶνος, ἢ ὄλης, ἢ ἀπιγαλού, ἢ ἀκαθάρτου, ἢ ἔλσους. ἢ δρυμῶνος, ἢ δένδρου, ἢ ὄρνεου, ἢ βροντῆς. ἢ ἐκ τέγης λουτροῦ, ἢ ἐν κολυμβήθρᾳ ὑδάτων, ἢ ἐκ μνήματος εἰδωλικοῦ ἢ ὅθεν ἵσμεν καὶ οὐκ ἵσμεν, ἢ γνωστόν, ἢ ἄγνωστον καὶ ἐξ ἀπερισκέπτου τόπου, μερισθητι καὶ ἀπαλλάγηθι”.

Αἱ μυστηριώδεις καὶ οἰονεὶ καθαλιστικαὶ ἔκφραστεις τῆς εὐχῆς ἐνέπνεον κρύψιον τρόμον εἰς τὸ πλάτωμα τῶν πιστῶν, καὶ τὰ χείλη ἐπανελάμβανον μετὰ πλείονος ζέσεως; καὶ αἱ χεῖρες ἐκινοῦντο ταχύτερον καὶ σπασμωδικώτερον ἀπὸ τοῦ μετώπου εἰς τὸν ὄμφαλὸν καὶ εἰς τοὺς ὄμοις. Καὶ ὁ γηραιὸς κτήτωρ τοῦ ναοῦ μὲ ἔντασιν φωνῆς δηλοῦσαν κατάνυξιν καὶ ἔντασιν θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἐτόνιζε τὸ τροπάριον: «Προστασία τῶν Χριστιανῶν, ἀκταισχυντε. μεσιτεία πρὸς τὸν ποιητὴν ἀμετάθετε.» Ή δὲ πάσχουσα, ὠχρά, ἔξηντλημένη, μὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς ἡμικλείστους ἡκροᾶτο καὶ ἐκ διαλειμμάτων τὰ μέλη τῆς συνεταράσσον: οὐ πῦρ αἰφνιδίου σπασμοῦ.

“Η εὐχὴ Ἑληξε καὶ ὁ Ἱερεὺς κλείσας τὸ εὐχολόγιον, ἀπετάθη πρὸς τὴν δαιμονιῶσαν:

— Εἰπέ, πνεῦμα πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον, εἶπε, πότε θὰ παύσῃς νὰ βασανίζῃς τὸ πλάτωμα τοῦ Θεοῦ; πάτε θὰ ἔξελθῃς νὰ ύπάγγῃς εἰς τὸ πῦρ τὸ ἔξωτερον;

Τησε δεινῶς συστρεφομένη καὶ μὲ φωνὴν ὑπόκωφον, ὡσεὶ ἐγγαστριμύθου, ἥτις ἔφαινετο προτρχομένη ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς.

— Θὰ φύγω ἔπειτα ἀπὸ ὅκτων ἡμέρας !

Τὸ ἀκροατήριον ἔμεινε κατάπληκτον καὶ περιδεές· τὸ θαῦμα συνετελεῖτο· ἡ θεία χάρις ἐθριάμβευε. Οἱ δαιμόνων ὡμολόγει τὴν ἡτάτην του. Φθόγγοι εὐχαριστίας ἀνηλθον εἰς τὰ χεῖλη τῶν πιστῶν καὶ ἡκούσθη βοὴ γενική :

— Κύριε ἐλέησον!.. Θεὲ μεγάλοδύναμε !.. μεγάλη ἡ χάρις σου, Παρθένα μου !

— Καὶ τὶ σημεῖον θὰ κάμης· ὅταν θὰ ἔξελθης ; ἡρώτησεν ὁ ἴερεὺς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ πονηρὸν πνεῦμα τὸ λαλοῦν διὰ τῶν χειλέων τῆς πασχούσης γυναικός.

Η δαιμονῶσα πρὸς στιγμὴν ἔμεινεν ἄφωνος· ἔπειτα μὲ τὴν αὐτὴν φωνὴν καὶ μὲ τὰ αὐτὰ σπασμαδικὰ κινήματα ἀπήντησε :

— Θὰ σπάσω τὸν μεσιανὸν πολυέλαιον !

Ψίθυρος φόδου καὶ θαυμασμοῦ διέδραμε τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιαζομένων, ἀλλὰ πάραυτα ἐπεκράτησεν αὐτοῦ ἀλλη τις φωνή.

Ο γέρων Μαράχης, διακόψας ἀποτόμως τὴν ὑπόρρινον ψαλμῳδίαν καὶ κρατῶν ἀνοικτὸν εἰς τὴν χεῖρα τὸ ἐφθιρμένον 'Ωρολόγιον, ἔκδοσιν παλαιὰν τῆς Βενετίας, μὲ τὰ μεγάλα ἐρυθρᾶ, ὡσεὶ αἱματοβαφῆ, κεφαλαῖα στοιχεῖα ἐν ἀρχῇ ἐκάστου τροπαρίου, μὲ τοὺς ἀποξηρανθέντας σταλαγμούς τοῦ κηρίου ἐπὶ τῶν τετριμμένων σελίδων του. ἐφάνη ἀνασκιρτήσας, ὡς εἰς ἄκουσμά τι φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον.

Καὶ πράγματι ἦτο φοβερὸν τὸ ἄγγελμα ὅπερ ἤκουσαν τὰ ὅτα του Νὰ σπάσῃ τὸν πολυέλαιον, τὸν ἰδικὸν τού πολυέλαιον, τὸν ὄποιον εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Βενετίαν ἀντὶ δαπάνης ἐξήκοντα ταλλήρων ! τὸν πολυέλαιον διὰ τὸν ὄποιον ἐνηθρύνετο, διὰ τὸν ὄποιον ἐκαυχᾶτο, τὸ ἐγκαλλωπισματικὴς ἐκκλησίας του !.. 'Ἐν ἀκαρεῖ ὡς ἀπαίσιος ὀπτασίᾳ διεγράφη ἡ εἰκὼν τῆς καταστροφῆς πρὸ τῶν ἐσκοτισμένων ἐκ τῆς ὄργης ὀφθαλμῶν του. Καὶ εἶδε τὸ ὑέλινον ἐκεῖνο κομψοτέχνημα καταπίπτον μετὰ πατάγου, εἰς τὴν διάθασιν τοῦ δαιμονος, δοτις ἔφενγεν ἀօράτως καταλείπων διπισθέν του δριμεῖταν δύσμὴν θείου· εἶδε τοὺς χαρίεντας κροσσούς, τὰς ἀλύσεις, τοὺς πολυέδρους ρόμβους, συντριβομένους εἰς θραύσματα καὶ σγηματίζοντας ἀμορφον σωρὸν μὲ τὰς συντεθλασμένας λαμπάδας, μὲ τὰ τεμάρια τοῦ χρυσοχόρτου, μὲ τὰς συντετριμμένας ἀνθοδέσμας τῶν τεχνητῶν ἀνθέων.

Η ἀγανάκτησις τὸν ἐκυρίευσε. Προέβη ἐν τῷ ἀμα βλοσυρός, ἐπιβλητικὸς ὡς ὁ Ποσειδῶν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς Αἰγαίαδος, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν χαμαὶ κατακειμένην δύσμοιρον γυναικα, ἀλλ' ἐνταῦτῃ καὶ πρὸς τὸ φωλεῦν ἐντὸς αὐτῆς πονηρὸν πνεῦμα, συγγέων τὰ δύο ὄντα. τὸ δρατὸν καὶ τὸ ἀδρατον, τὸ φυσικὸν καὶ τὸ ὑπερφυσικὸν εἰς ἓν, εἴπεν ἀπειλητικῶς:

— Τί ὥρισες ; .. Νὰ σπάσῃς τὸν πολυέλαιον ; .. "Οχι, ἀδελφούλα μου ! αὐτὸ δὲν γίνεται· καλλίτερα νὰ μὴ ἔγγη ποτὲ ἀπὸ μέσα σου ! .. 'Ακούς ἐκεῖ τὸν πολυέλαιο ! .. ἂν ἤτανε ἔνα τζάμι, δύο τζάμια ἔστω !.. ἀλλὰ τὸν πολυέλαιον, ὄποι τὸν ἔφερα ἀπὸ τὴν Βενετία καὶ μοῦ κοστίζει :

έξηντα κολονᾶται!.. "Ογεσκε!.. καλλίτερα νὰ καθίσῃ ἔκει ποῦ κάθηται!.. Μὴ σώσῃ καὶ φύγη!..

Καὶ ενῶ τὸ πλήθος ἔξιστατο ἐνεὸν καὶ σταυροκοπούμενον, ἀκοῦον τὸ ἀλλόκοτα ταῦτα ρήματα, καὶ οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι ἔξηρχοντο ἥδη θορυβωδῶς ἐκ τοῦ ναοῦ. δυσκόλως ἀποκρύπτοντες τὸ μειδίαμα διὰ τὴν ἀπροσδόκητον σκηνήν, ὡς γέρων ἔτι μᾶλλον ἔξαπτόμενος, ἀγέρωχος, ἀπόητος πρὸ αὐτοῦ τοῦ Βεελζεδούλ, ἔξηκολούθει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὡς ἐν μονολόγῳ :

——— Εἰδεις ἔκει!.. τὸν πολυέλαιον!.. τὸν πολυέλαιον ποῦ μοῦ κωστίζει μιὰ περιουσία!.. Μὰ καλλίτερα νὰ μὴ φύγη ποτὲ ἀπὸ μέσα σου, ἀδελφούλα μου!.. καλλίτερα νὰ μείνῃ ἔκει ποῦ κάθηται!..

'Αθῆναι, 1899.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

ΑΠΟΤΕΣ "ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΕΣ,,

Ο ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ

'Σ ΤΟΝ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ.

ΜΕΣΑ σὲ σάκκο τρίχινο
"Ἐνας τεχνίτης κοσμοξακουσμένος
τὰ νειᾶτά του ἐσαδάνωσε
καὶ ζῆ 'c τὴν ἐρημιὰ λησμονημένος.

Δάφνες, θριάμβους καὶ δύνειρα,
τὰ ἐμίσησε δλα δ τρανδὸς Λωγράφος
ἀφ' ὅντας τὸν ἐχώρισε
ἀπ' τῆς ψυχῆς του τὴν ψυχὴν δ τάφος.

Καὶ 'c τὰ βουνὰ ἀδιάβατα,
ποῦ καὶ δέτος τρομάζει νὰ φωληάσῃ,
τῶν στεναγμῶν του δ ἀντίλαλος
κατάκαρδα πικραίνει δλην τὴν πλάσι.

Καὶ ὅταν τὰ μεσάνυχτα
πλανᾶται 'c τὸ ἔρεβος καὶ τὰ μαλλιά του
τὰ κυματίζη δ ἀνεμος,
τὸν βασιλέα μοιάζει τοῦ θανάτου.